

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ

21 май 2021 г. – Вариант 1

ПЪРВИ МОДУЛ (време за работа – 60 минути)

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговорите!

1. Какво е характерно за календара на древните българи?

- А) месеците имат наименования, свързани с различни сезонни дейности
- Б) състои се от шест сезона, всеки от които е с двумесечна продължителност
- В) базира се на 12-годишни цикли, в които всяка година носи название на животно
- Г) годината започва на 1 септември и завършва на 31 август

2. За коя битка се съобщава в откъса от „Хроника“ на Теофан Изповедник?

„Понеже императорът страдал силно от болки в крака и бил принуден да се върне с пет кораба и с приближените си в Месемврия, за да прави бани, оставил стратезите и войската със заповед да водят схватки, за да ги измъкнат от укрепението[...]. Конниците обаче разпространили слуха, че императорът бяга, и обзети от страх, се отдали също на бягство, без никой да ги преследва. А българите, като видели това, започнали да ги преследват подире им и повечето погубили с меч, а мнозина наранили. И като ги преследвали чак до Дунава, преминали го и дошли при т.нар. Варна [...].“

- А) при р. Ахелой
- Б) при р. Сперхей
- В) при Онгъла
- Г) при Клокотница

3. Кое твърдение за устройството на Дунавска България в периода от създаването ѝ до началото на IX в. е вярно?

- А) титлите в йерархията на управлението се заимстват от Византия
- Б) обожествява се севастократорът
- В) славянските князе запазват автономията си
- Г) владетелят се избира след свикване на народен събор

4. Кой български владетел пръв включва важния стратегически център Сердика в пределите на българската държава?

- А) хан/кан Телериг
- Б) хан/кан Крум
- В) хан/кан Маламир
- Г) хан/кан Пресиан

5. Кой от владетелите управлява *преди* преместването на българската столица от Плиска в Преслав?

- А) цар Борис II
- Б) цар Петър I
- В) цар Иван Владислав
- Г) княз Владимир-Расате

6. Кое от представените събития е отбелязано върху линията на времето?

705 г.

811 г.

917 г.

1019 г.

- А) помощта, която оказва хан/кан Тервел на Византия за отблъскване на арабите при Константинопол
- Б) завладяване на източната част на Аварския хаганат от хан/кан Крум
- В) победа на цар Симеон I в битката при р. Ахелой
- Г) битката, която води цар Самуил при с. Ключ (битката при Беласица)

7. Кой е най-висшият духовен сан в Българската църква през периода 870 – 927 година?

- А) епископ
- Б) екзарх
- В) патриарх
- Г) архиепископ

8. Коя е вярната хронологична последователност на събитията?

Възцаряването/възкачването на престола на цар Петър I (1); Начало на движението на комитопулите (2); Битката при Траянови врата (3); Походите на княз Светослав в българските земи (4)

- А) 3, 4, 1, 2
- Б) 2, 1, 4, 3
- В) 2, 3, 1, 4
- Г) 1, 4, 2, 3

9. В кой български храм се намира стенописът?

- А) Боянската църква в София
- Б) църквата в Рилския манастир
- В) „Св. 40 мъченици“ във Велико Търново
- Г) „Христос Пантократор“ в Несебър

10. Чрез данъка „девширме“ в Османската империя се набират бъдещи:

- А) дервентджии
- Б) спахии
- В) доганджии
- Г) еничари

11. Кое от представените въстания от българската антиосманска съпротива избухва последно?

- А) на Константин и Фружин
- Б) Второ Търновско
- В) Чипровско
- Г) Карпошово

14. За кой възрожденски деец се отнася описанието?

„Роден е в гр. Габрово. Като младеж е силно повлиян от гръцката култура, но по-късно изцяло се посвещава на българското просветно дело. Дарява средства за откриването на първото взаимно училище в Габрово и подпомага обучението на много млади българи в Русия.“

- А) Добри Желязков
- Б) Васил Априлов
- В) Найден Геров
- Г) Евлоги Георгиев

15. От кое съчинение е представеният откъс?

„Когато изпервю видях по другите места, чи децата начеват да четат на книги, писани по техният язык, познах колко зле струват по нас учителите и колко напразни муки теглят горките деца. Защо като преминат младостта си в школата сас толкози страх и треперание, излазят и не знаят барим имята си да пишат, /.../. Почудих ся как през толкози векове не ся намери ни един да познай това окаяно состояние и да покаже един прав път камто учението. /.../Това дело восприех аз: сочиних тойзи Буквар изперво сас имяна, местоимения и прочия, по граматически чин, щото сега да ся учат децата да сричат на тях и подире да ги имат за примери и помощ на граматиката ./.../“

- А) „История славянобългарска“
- Б) „Буквар с различни поучения“
- В) „Житие и страдание на грешния Софроний“
- Г) „Стематография“

16. Коя стопанска дейност на българите е представена в картината на Васил Горанов?

- А) сеитба
- Б) оран
- В) вършитба
- Г) жътва

17. Кой е градът, описан в текста?

„Местоположението... е наистина изненадващо. Още Хониат го е възхвалил с няколко думи. И Молтке твърди, че нигога не е виждал по-романтичен град... отново изпъква в спомена ми незабравимият час на съзерцателна наслада от изгледа... с живописните му стени, кули, джамии, минарета, църкви, куполи, мостове... През разположената от запад на изток голяма пазарна улица тръгнах пеш... за конака... Някои здания бяха по-стари и яки, а други – повечето временни, заменени... с хубава нова постройка... Но най-голямата... прелест е... великолепият изглед към отсрещните залесени с широколистни дървета височини на десния бряг на Янтра...“.

Из „Дунавска България и Балканът“ на Феликс Каниц

- А) Пловдив
- Б) Велико Търново
- В) Сливен
- Г) Стара Загора

18. С какво са свързани представените изображения?

- А) Борбата за политическо освобождение от османска власт.
- Б) Откриването на светски български училища.
- В) Началото на възрожденските процеси в българските земи.
- Г) Борбата за църковна независимост на българите.

19. Кое понятие е пропуснато в откъса от историческия документ?

„Цел: с една общада се направи коренно преобразуване на сегашната деспотско-тиранска система и да се замени с демократска република (народно управление)...“

Из „Нареда до работниците за освобождението на българския народ“, 1871 г.

- А) демонстрация
- Б) конфедерация
- В) революция
- Г) завера

20. Кое от събитията се е случило *най-късно* във времето?

- А) основаване на Българското книжовно дружество в Браила
- Б) издаване на вестник „Знаме“ от Христо Ботев
- В) издаване на вестник „Дунавски лебед“ от Георги Раковски
- Г) откриване на българска гимназия в Болград (Бесарабия)

21. Кое е вярното твърдение за първите години от политическия живот на Княжество България?

- А) Учредителното събрание изработва Търновската конституция.
- Б) Обикновено народно събрание избира първия български княз.
- В) Либералната партия управлява страната преди Консервативната.
- Г) Драган Цанков е първият български министър-председател.

22. Коя е историческата личност, представена в описанието и на изображението?

Български политик, роден в Пандъкли, Бесарабия. Завършил Болградката гимназия, а после и право в Киев. Работил като съдия, прокурор и адвокат в Пловдив. Лидер на Демократическата партия. Пет пъти е бил министър-председател на България. По време на неговото управление е обявена Независимостта на България.

- А) Константин Стоилов
- Б) Александър Малинов
- В) Димитър Греков
- Г) Марко Балабанов

23. В коя война България и Османската империя са съюзници?

- А) Междусъюзническата
- Б) Първата Балканска
- В) Първата световна
- Г) Втората световна

24. С кое понятие може да се опише политиката, представена в откъса от следващия текст и изображението?

„Чл. 21. Лицата от еврейски произход не могат:

б) да бъдат избиратели или избираеми...

в) да заемат държавни, общински или други служби на публичната власт...

е) да встъпват в брак или в извънбрачно съжителство с лица от български произход...“

Из Закон за защита на нацията, 1940 г.

- А) ревизионизъм
- Б) антисемитизъм
- В) авторитаризъм
- Г) реваншизъм

25. Кой договор е подготвен от Парижката мирна конференция от 1919 г.?

- А) Локарнски
- Б) Версайски
- В) Рапалски
- Г) Брест-Литовски

26. Понятието амнистия означава:

- А) законодателен акт за отмяна или намаляване на наложено наказание
- Б) наказателна мярка, при която човек напуска местожителството си
- В) принудителен тежък труд, извършван в полза на държавата
- Г) преразглеждане на международен договор със съгласието на страните в него

27. Кои държави влизат в Тристранния пакт?

- А) Германия, Италия, Япония
- Б) Германия, Италия, Австрия
- В) Италия, Япония, Франция
- Г) Германия, Испания, Великобритания

28. С кое събитие е свързано изображението?

- А) отношенията по време на Втората световна война
- Б) налагането на Версайския ред в Европа
- В) преодоляването на Голямата Депресия
- Г) провеждането на Мюнхенската конференция през 1938 г.

29. Първото европейско обединение се отнася до сферата на:

- А) въглищата и стоманата
- Б) компютърната техника
- В) атомните оръжия
- Г) балистичните ракети

30. Коя от столиците НЕ е на държава, член на Европейския съюз?

- А) София
- Б) Скопие
- В) Букурещ
- Г) Атина